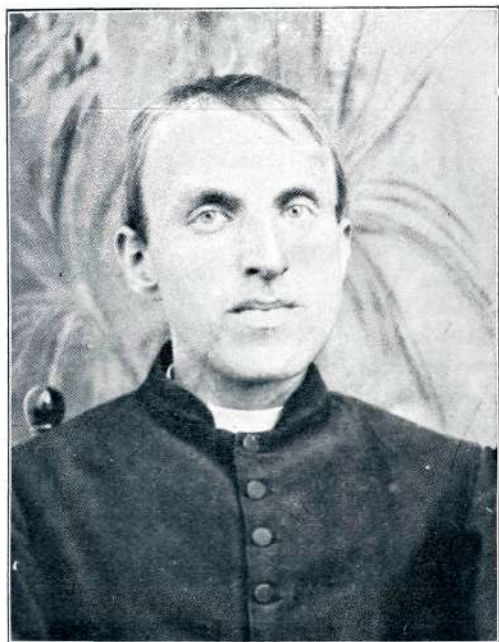

je zdelo možem, da se je oženil, kajti vedno so bile sitnosti z ženskami in z mladimi kovači. Dober kovač je bil to, čisto se je v vasi udomačil. Pa prišla je nesreča. Imel je šest otrok in umrla mu je žena. Postal je pijanec, delal je nerad in delal je dolgove. Otroci so beračili. Nekoč ponoči je pustil vse in odšel v svet ter pustil vasi šest otrok. Veselili so se vaščanje, da ne bodo imeli nikdar več sitnosti s kovači, a prišlo je tako — in bili so brez kovača in šest njegovih otrok so morali rediti. Kdo ve, kaj se je zgodilo z njim? Pustili so otroke v bajti ob kovačnici, smilili so se jim: mati je umrla, oče je šel po svetu, kakor da ni njih oče. Jezili so se na kovača, a mnogi so ga pomilovali; revež je

ANTON ŽAGAR
umrl v Marquette 9. januarja 1901

bil brez žene in rediti ni mogel družine, zato je pil. Otroci so posedali okoli prazne kovačnice, po vrsti so bili, vsak nekoliko manjši. Zvečer jih je prignala lakota, da so prišli gledat na hišne prage. Dobra gospodinja jim je dala kruha. Podnevi so jih vaščani včasih vzeli na delo. A delali niso radi. Posedali so okoli kovačnice, kot da je tam njih dom. Kamenja so nanesti tja in si zidali peči. Kovačnica je bila zaprta in vaščani so čakali kovača. Tako jih je živelo šest brez očeta, brez matere; najstarejša je imela šestnajst let in potem po vrsti: trije dečki, tri deklice. Nanesli so v bajto, kar so dobili, komaj je bilo podobno, da tam stanujejo ljudje. A držali so se tam, kajti mislili so, da so v svojem. Kovali so dečki pred kovačnico, kakor so bili včasih videli očeta. Velike skrbi so prišle takrat

nad vaše očete: Kaj bo s Kovačevimi, kdo jih bo redil? Vsi so se jezili nad kovača in so premišljali, kaj in kako bi, da bi bilo prav. Ušel je, in brez kovača vendar ne morejo izhajati.

In kakor nalašč je prišel takrat skozi vas nov mlad kovač. Nič ni imel, čevlje čez ramo, palico v roki, sveženj na hrbtu, to je bilo vse. Ustavil se je čez noč in ostal. Zadovoljni so bili vsi, vaščani in kovač. Možje so si globoko oddahnili.

„Tako. Zdaj je zopet vse v redu . . .“

Začel je takoj drugi dan kovati v zapuščeni vaški kovačnici in prinesli so mu dela, da so obdali celo kovačnico s starim razbitim orodjem. Možje so posedli okoli, gledali so spretnega kovača in se pomenili o vsem, kaj in kako je s kovači. Tudi o svetu so se pomenili. Kovač ni govoril mnogo, samo koval je pridno, kakor da je rojen za kovača. Tako se je začela znova stara historija.

Ni bil vsem povšeči. Govoril je po kraševsko in črno-zagorele polti je bil, na Selišču pa so bili sami beli Dolenjci. Starim ženskam se zato ni mogel prikupiti, čeprav so vsi trdili, da je vsak kovač tak. Možje so ga hvalili, da je pameten človek in izurjen kovač. Delal je cel dan brez prestanka, oglašalo se je daleč iz vasi razbijanje in dim se je kadil nad kovačnico. Tih je bil in miren, kakor da ga ni v vasi.

In prišli so vsi otroci prejšnjega kovača — Kovačevi — ter se posedli pred kovačnico, kakor so bili posedali prej. Posedli so se in gledali kovača od najstarejše — Marja ji je bilo ime — do najmlajšega, ki mu je bilo šele pet let. Kakor čudež so ga gledali. Niso se niti spomnili, da so lačni, da bi šli prosit kruha. Cel dan so sedeli in kovač se ni zmenil zanje. Dečki so si upali bliže, celo kladivo so si upali prijeti v roke. Bogve česa so se spomnili; kakor v ognju so žarele njih temne oči, gledali so kovača in se pri tem zamislili daleč, na pota, kjer je hodil kovač.

„Ko bi prestal in povedal, kaj je srečal po svetu, od koder je prišel . . .“

Marja se je bala kovača. Takoj prvi dan, ko je zaslišala, da je prišel, se je zjokala. Prišla je zjutraj pred kovačnico in je pobegnila. Ozrl se je kovač in koval je dalje. Prišla je zopet in je silila otroke, da bi šli domov. Niso hoteli iti, zagledali so se in so ostali tam. Odšla je v bajto ob kovačnici: vse se je slišalo, kar je delal kovač, bilo je kakor nekdanj. A zakaj je tako čudno v srcu, tako nemirno? Ali samo zato, ker spominja na nekdanj? Ali zato, ker je prišel kovač? . . .

Taki časi so se začeli.

In prišle so ženske-starke in so pravile, da je hodil svoje dni sam škrat v podobi kovača po